

ПОБУДОВА АСКОЕ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Безбородова О.В., студентка; Шлепньов С.В., доц., к.т.н.

(ДВНЗ «Донецький національний технічний університет», м. Донецьк, Україна)

Автоматизована система комерційного (контролю) обліку електроенергії забезпечує комерційний облік електроенергії (або потужності). Системи енергообліку дозволяють виробляти облік споживання електроенергії і тепла на об'єктах житлового, комерційного та виробничого призначення [1].

У загальному вигляді склад АСКОЕ можна представити таким чином:

а) лічильники енергії та потужності (з цифровим інтерфейсом або імпульсним виходом), а також пристрої збору та передачі даних (ПЗПД), такі як мультиплексори, телесуматори і т.п.;

б) комунікації (комутовані телефонні канали зв'язку, виділені телефонні канали, радіоканали і т.п.) і апаратура зв'язку (модеми, радіомодеми, мультиплексори і пр.);

в) ЕОМ з встановленим спеціалізованим ПЗ (для збору та аналізу даних від кількох лічильників або груп споживачів);

г) ПЗ обміну даними вимірювань з іншими підприємствами або постачальником електроенергії.

АСКОЕ будь-якого рівня складності (енергосистеми, МЕМ, ПЕМ, РЕМ, ПС, ЕС, великого споживача) будується за однаковою схемою. Відмінності виявляються в конфігурації і кількості технічних і програмних засобів.

До складу енергосистеми може входити кілька підприємств, таких як ПС, РЕМ, ПЕМ, МЕМ і ЕС.

Побудова систем контролю і обліку споживання підприємством електричної енергії необхідна для виконання таких завдань:

1. Точне вимірювання параметрів поставки (споживання енергоресурсів з метою забезпечення розрахунків за енергоресурси відповідно до реальних обсягів їх поставки) споживання і мінімізації невиробничих витрат на енергоресурси, зокрема, за рахунок використання більш точних вимірювальних приладів або підвищення синхронності збору первинних даних;

2. Діагностика повноти даних з метою забезпечення розрахунків за енергоресурси відповідно до реальних обсягів їх поставки (споживання за рахунок підвищення достовірності даних), що використовуються для фінансових розрахунків з постачальниками енергоресурсів і субабонентами підприємства та прийняття управлінських рішень;

3. Комплексний автоматизований комерційний і технічний облік енергоресурсів і контроль їх параметрів по підприємству до діючої тарифної системи з метою мінімізації виробничих і невиробничих витрат на енергоресурси;

4. Контроль енергоспоживання по всіх енергоносіях, точках і об'єктах обліку в заданих тимчасових інтервалах (5, 30 хвилин, зони, зміни, доби, декади, місяці, квартали і роки) щодо заданих лімітів, режимних та технологічних обмежень потужності, витрат, тиску і температури з метою мінімізації витрат на енергоресурси і забезпечення безпеки енергопостачання;

5. Фіксація відхилень контрольованих параметрів енергоресурсів, їх оцінка в абсолютних і відносних одиницях для аналізу як енергоспоживання, так і виробничих процесів з метою мінімізації витрат на енергоресурси і відновлення виробничих процесів після їх порушення через вихід контрольованих параметрів енергоресурсів за допустимі межі;

6. Сигналізація (кольором, звуком) про відхилення контрольованих величин від допустимого діапазону значень з метою мінімізації виробничих витрат на енергоресурси за рахунок прийняття оперативних рішень;

7. Прогнозування (коротко-, середньо-і довгострокове) значень величин енергообліку з метою мінімізації виробничих витрат на енергоресурси за рахунок планування енергоспоживання;

8. Автоматичне управління енергоспоживанням на основі заданих критеріїв та пріоритетних схем включення (відключення споживачів - регуляторів з метою мінімізації виробничих витрат на енергоресурси за рахунок економії ручної праці і забезпечення якості управління);

9. Підтримка єдиного системного часу з метою мінімізації невикористаних витрат на енергоресурси за рахунок забезпечення синхронних вимірювань [2].

Розглянемо побудову АСКОВЕ на одній із шахт міста Шахтарська. На шахті використовуються більше 30 чарунок-приєднань. Але тільки на 26 приєднаннях встановлено лічильники для контролю спожитої електроенергії та потужності з наступними властивостями:

1. Вимірювання активної електричної енергії;
2. Захист від розкрадань енергії (індикація неправильних підключень, зворотного напрямку струму, занижених і завищених фазних напруг);
3. Удосконалена колодка зажимів, що забезпечує надійність кріплення проводів;
4. Підвищена ступінь захисту від дій постійних і змінних магнітних полів;
5. Технологічний запас по класу точності становить не менше 50%;
6. Мале власне енергоспоживання;
7. Розширений температурний діапазон (від -40°C до $+55^{\circ}\text{C}$);
8. Зручність монтажу (приєднувальні розміри і компоновка колодки затискачів забезпечують встановлення при заміні індукційних лічильників без доопрацювання кабельних ліній);
9. Можливість встановлення на DIN-рейку;
10. Реєстрація впливу магнітного поля (в новому дизайні корпусу) [3].

Попередні розрахунки дозволили встановити, що при приєднанні до схеми електропостачання шахти декількох лічильників можна було б детальніше контролювати споживання електричної енергії, активної та реактивної потужності, а також слідкувати за годинами мінімуму – максимуму (так як схема електропостачання складна і підприємство працює безперервно). В цьому випадку ефективність застосування збільшиться, а окупність витрат настане майже через 2 роки.

Перелік посилань

1. //електронний ресурс <http://ru.wikipedia.org/> режим доступу
2. //електронний ресурс <http://vk.com/away.php?to=http%3A%2F%2Fwww.ua.all.biz%2Fschetchik-trehfaznyj-mnogotarifnyj-nik-2301-g83791%23%21prettyPhoto/> режим доступу
3. Кудрин Б.И. Электроснабжение промышленных предприятий: учебник для вузов – 2-е изд. – М.: Интернет Инжиниринг, 2006. – 672 с.